

Sygn. akt V KK 318/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)
SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)
SSN Piotr Mirek

Protokolant Katarzyna Wępa

w sprawie **D. P.**

ukaranego za wykroczenie z art. 119 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 30 września 2020 r.

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na korzyść obwinionego
od wyroku nakazowego Sądu Rejonowego w T.

z dnia 5 września 2018 r., sygn. akt II W (...),

- 1. uchyla zaskarżony wyrok i na podstawie art. 5 § 1 pkt 10 k.p.s.w umarza postępowanie;**
- 2. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.**

UZASADNIENIE

W dniu 17 czerwca 2018 r. Komendant Komisariatu Policji w T. skierował do Sądu wnioski o ukaranie bez przeprowadzenia rozprawy D. P. obwinionego o popełnienie wykroczenia z art. 119 § 1 k.w.

Sąd Rejonowy w T. w dniu 5 września 2018 r. wydał wyrok nakazowy, uznając obwinionego D. P. (urodzonego 29 kwietnia 2001 r.) za winnego tego, że w dniu 26 kwietnia 2018 r. w T., woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z ustalonym nieletnim, dokonał kradzieży artykułów spożywczych, kosmetycznych i przemysłowych o wartości łącznej 160,04 zł na szkodę sklepu „N.” Sp. z o.o. z siedzibą w M., tj. wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. i za to wykroczenie na podstawie art. 119 § 1 k.w. w zw. z art. 24 § 1 k.w. wymierzył mu karę grzywny w wysokości 200 złotych. Nadto Sąd wydał rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania i opłat. Wyrok nakazowy nie został zaskarżony przez strony sprzeciwem i stał się prawomocny z dniem 13 października 2018 r.

Na podstawie art. 110 § 1 k.p.w. wyrok ten został w całości zaskarżony przez Prokuratora Generalnego kasacją wniesioną na korzyść D. P. . Sformułował w niej zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisu prawa procesowego, a mianowicie art. 5 § 1 pkt 10 k.p.s.w. poprzez wydanie wobec D. P. wyroku nakazowego za czyn z art. 119 § 1 k.w., popełniony przez niego przed ukończeniem lat 17, co stanowiło inną okoliczność wyłączającą orzekanie z mocy ustawy, wynikającą z art. 8 k.w. i art. 1 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U.2018.969 t.j.), a w konsekwencji stanowi bezwzględną przesłankę uchylenia wyroku, określoną w art. 104 § 1 pkt 7 k.p.s.w. W związku z podniesieniem tego zarzutu Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania na podstawie art. 5 § 1 pkt 10 k.p.s.w.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja Prokuratora Generalnego jest oczywiście zasadna i jako taka zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy w T. procedując w przedmiotowej sprawie nie zastosował się do zakazu orzekania wynikającego z treści art. 5 § 1 pkt 10 k.p.s.w. i wydał wyrok nakazowy za wykroczenie z art. 119 § 1 k.w. wobec D. P. za czyn popełniony przed ukończeniem przez niego 17 lat. Przeszkodą do orzekania w tej sprawie była określona w art. 5 § 1 pkt 10 k.p.s.w. tzw. inna okoliczność wyłączająca ściganie wynikająca z treści art. 8 k.w. i art. 1 § 1 pkt. 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Zgodnie z art. 8 k.w. na zasadach określonych w tym kodeksie odpowiada ten, kto popełnia czyn zabroniony po ukończeniu lat 17. Tymczasem D. P. urodzony w dniu 29 kwietnia 2001 r. w chwili popełnienia przypisanego mu czynu, to jest w dniu 26 kwietnia 2018 r., nie miał ukończonych 17 lat. Nie spełniał zatem warunku wynikającego z art. 8 k.w. Wydanie wyroku nakazowego wbrew przesłankom określonym w art. 5 § 1 pkt 4-10 k.p.s.w. stanowi tzw. bezwzględną przyczynę odwoławczą, która prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia.

Zgodzić należy się ze skarżącym, który w uzasadnieniu kasacji wskazał również, że zgodnie z art. 1 § 2 k.w. nie popełnia wykroczenia sprawca, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu. Przesłanką odpowiedzialności za wykroczenie, jest zdolność sprawcy do przypisania mu winy, uwarunkowana jego dojrzałością, w sensie osiągnięcia określonego wieku, co wynika z art. 8 k.w. Dlatego D. P. nie spełnił także wynikającego z art. 1 § 2 k.w. warunku odpowiedzialności za wykroczenie w postaci zdolności do ponoszenia winy.

W zarzucie kasacyjnym wymieniony został również art. 1 § 1 pkt 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, w którym zdefiniowane zostało na użytek tej ustawy pojęcie „czynu karalnego”. Przepis ten stanowi, że czynem karalnym jest m.in. czyn zabroniony przez ustawę jako wykroczenie określone w art. 119 k.w. Przepis ten wprowadza odpowiedzialność nieletnich za niektóre wykroczenia i jest systemowo powiązany z art. 8 k.w. Gdy sprawca wykroczenia nie ukończył lat 17, można w stosunku do niego wszcząć postępowanie przed sądem rodzinnym na podstawie przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Decyzja o wszczęciu postępowania wobec nieletniego wymaga każdorazowo rozważenia okoliczności przewidzianych w art. 21 ust. 2 tej ustawy. Zgodnie z tym przepisem, nie wszczyna się postępowania a wszczęte umarza, m.in. gdy orzeczenie środków wychowawczych lub poprawczych jest niecelowe. Tym samym, trudno zgodzić się z twierdzeniem, że w badanej sprawie doszło do naruszenia art. 1 § 1 pkt 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, bo przepis ten zawiera jedynie definicję czynu karalnego. Samo stwierdzenie, że czyn ma taki charakter nie obliguje do wszczęcia postępowania prowadzonego na podstawie tej ustawy. W badanej sprawie doszło do naruszenia art. 5 § 1 pkt 10 k.p.s.w. w zw. z art. 8 k.w. Konsekwencją błędnego przyjęcia, że czyn nieletniego stanowił wykroczenie był brak rozważenia jego odpowiedzialności za czyn karalny na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Naruszenie art. 1 § 1 ust. 2 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich nie stanowiło jednak przyczyny, dla której doszło do uchylenia zaskarżonego wyroku nakazowego.

W związku z powyższym Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok i wobec treści art. 8 k.w. postępowanie wobec D. P. umorzył.

Orzeczenie o kosztach postępowania uzasadnia treść art. 119 § 2 pkt 1 k.p.s.w.